

Po pošti prejemani:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemani:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnina in inšerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 181.

V Ljubljani, v četrtek 9. avgusta 1900.

Letnik XXVIII.

Blagohotni nasveti.

Znan rodoljub izven Kranjske nam je doposlal nekatere opazke k delovanju družbe sv. Cirila in Metoda, da jih objavimo. Storimo to z najboljšim namenom, da poživimo mej Slovenci zanimanje za družbo, ki se je zadnji čas nekako ohladilo. Dopisnik piše:

Da je nam šolska družba sv. Cirila in Metoda potrebna, nujno potrebna, o tem ni najmanjšega dvoma. V osrčju našega naroda in na vseh koncih in krajih se je naselil tujec, naš narod pa mu služi in hlapčuje. Kdo vé, ali se bodo v Avstriji razmere kmalu tako razvile, da dobimo Slovenci od države in dežel, kar nam gre? Dokler se to ne zgodi, si moramo v sedanjih kritičnih časih sami pomagati. Malo nas je, a če smo edini, nekaj le zmoremo. Dokaz nam je družba sv. Mohorja. Pa tudi družba sv. Cirila in Metoda daje našemu narodu častno izpričevalo, da se ne ustraši žrtev, kjer je treba pokazati ljubav do naroda in domovine.

A vendar je treba ob času skrbeti, da ne omaga požrtvovalnost, da se ne ohladi zanimanje za našo šolsko družbo. Tako nas je užalostilo poročilo na zadnji skupščini, da jih od 141 podružnic okoli 50 spi, trdno spi že nekaj let. Sicer je naravno, da vsaka nova reč vleče in da se prvi ogenj poleže, a da bi kar tretjina podružnic spala nevdramno spanje, to ni dobro znamenje. Zato je treba vztrajne agitacije, da se speče podružnice zopet vzdramijo in oživé. Res je, da imamo Slovenci razne narodne davke, toda nekaj novčičev si še imovitejši lahko pritrčajo, da jih položé domovini na oltar. Naloga slov. nskih časnikov in posameznih domoljubov v večjih krajih je, da stoje na straži in vzbujajo zanimanje za družbo. Gotovo glavni odbor družbe sam najbolj obžaluje, da so nekatere podružnice zaspale. Treba jih je malo podrezati, opomniti in prositi. Gotovo je v vsakem odboru podružnic vsaj eden, ki bi hotel in mogel stopiti na noge ter vzdramiti odbor in posamezne člane. Prejšnja leta so posamezne podruž-

nice prirejale shode, na katerih so govorniki navduševali ljudstvo za našo sveto stvar. Vse to je večinoma zaspalo. Saj ne mislimo potratnih veselíc, ampak prilične shode s poučnimi govori, predavanji in poštenim petjem. Tudi to ljudstvo blaži in osobito mladino odvrja od slabih potov.

Treba nam je tudi še več poljudnih in poučnih spisov in knjižic v prid družbe. Morda bi bilo umestno, ko bi družba izdala popis svojih šolskih zavodov s podobami. Ljudstvo bi videlo, kaj je že storilo za slovensko šolstvo, in bi se iznova navdušilo za stvar. Toda knjižice bi se morale drugače razpečavati mej ljudstvo. Na mnogih shodih smo videli, da načelnik ni vedel, kaj bi počel z doposlanimi knjižicami.

Spomnili smo se večkrat tistih protestantskih misijonarjev, ki delijo biblije mej divjake, ti pa puške bašejo z njimi. Knjižice naj bi se razprodajale po nizki ceni. Kdor noče knjige plačati, je tudi ne boče čital.

Drugič smo čuli na skupščini, da so prispevki podružnic znašali 6600 gld. Ta svota je veliko prenizka za potrebe naše družbe. Krivda je seveda tudi ta, ker mnoge podružnice več ne nabirajo prispevkov. A nekaj drugega bi sprožil. Naše posojilnice so sicer družbi v minolem letu darovale 1035 gld., ti darovi pa nikakor niso primerni imetju in moči posojilnic. Res je, da morajo posojilnice varčno in previdno poslovati s tujim denarjem. Celjski letopis slovenskih posojilnic pa je za l. 1898 naštel 91 posojilnic v slovenskih pokrajinah, ki so imele 110.234 gld. dobička. Od te svote za družbo sv. Cirila in Metoda niso žrtvovali niti 1%. Ali bi ne bilo mogoče nekoliko vplivati na razne močnejše posojilnice, da bi olajšale odboru skrbi? Glavni odbor naj bi po letopisu sestavil nekaj program in se dogovoril z odbori posojilnic.

Konečno dopisnik dostavlja, da družba sv. Cirila in Metoda vzdržuje, oziroma podpira preveč šolskih vrtov. On pravi: Če se motim, blagohotno mi odpustite zmoto.

Družba ima namen, da vzdržuje v obmejnih krajih ljudske šole za slovenske otroke, otroški vrtci pa so več zabavišča, nego šole. Slišal sem večkrat, da je otroški vrtec le slabo nadomestilo materine vzgoje. Mati pa večkrat pošlje otroka v otroški vrtec, da nima skrbi z njim. Ta opomnja ne velja družbinemu odboru, ampak istim, ki svoje male otročiče zanemarjajo in iščejo drugodi pomoči. Otroški vrtci so pod dobrim vodstvom dobra vzgojevališča, a v nemških krajih zapazujemo, da ni povsod tako. Toliko v preudarek.

V tem oziru pa g. dopisniku ne moremo pritrditi. Družba sv. Cirila in Metoda pač vzdržuje, oziroma podpira več otroških vrtcev. A ti so vsi v takih krajih, kjer so nujno potrebni: V Celju, Mariboru, Rojanu, na Greti, v Pevmi pri Gorici, v Devinu, Škednju, Trziču, v Podgori itd. V teh krajih tuji prežé na slovensko dečo ter jo vabijo s podporami in darovi v svoje zavode. Ako bi družba s pomočjo požrtvovalnih rodoljubov ne podpirala teh otroških zabavišč in vzgojevališč, izgubljen je ves naraščaj. Otroški vrtci so nekake pripravnice za ljudske šole. Nemci in Lahi pa gotovo otrok v otroških vrtcih ne pripravljajo za slovenske šole, ampak za svoje. Saj imamo v Ljubljani v tem oziru žalostne vzglede. Dalje so otroci po otroških vrtcih večino od revnih starišev iz delavskih krogov. Oče in mati gresta za delom in otroke puščata same doma. Za take otroke so slovenski otroški vrtci največje potrebe. Mi le obžalujemo, da nam ravno nemški in laški otroški vrtci ugrabijo največ nedolžne mladine.

To smo hoteli pripomniti v pojasnilo in tolažbo g. dopisniku, družbi pa in vsem njenim prijateljem v bodrilo. Skrb bodi vseh in vsakega, da naša šolska družba ne omaga, ampak krepko in vsepošno vrši svojo težavno, pa prekoristno nalogo. Žalostno pa je, da moramo Slovenci plačevati za tuje šole, a z največjim trdom vzdrževati še zasebne šole za slovensko mladino. Da bi se pač tudi nam že zjasnila vremena!

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. avgusta.

Vlada in nje akcijski program.

Razni mažarski oficijozni so v zadnjem času podrobno pojasnili načrt avstrijske vlade za prihodnje dni, najbolj vesten in baje tudi najbolj zanesljiv je pa bil »P. Lloyd«. S temi črtami se peča sedaj »Nova Reforma« in pove svoje misli o vladnem programu ter sodbo, kakoršno v resnici zasluži. Iz tega, piše ta list, lahko posnamemo, kako neodločna je Koerberjeva vlada. Ves akcijski program prav za prav ni nič drugega, kakor akcija brez programa. Vlada nima ne poklica ne moči, da bi mogla principijelno rešiti najbolj pereča vprašanja. Popolno ista nejasnost vlada glede sostave parlamentarne večine. Politika sedanjega kabineta je neka tipična prikazen od slučaja do slučaja. Tem potom se seveda prav nič ne bo doseglo, k večjemu si bo Koerber svoje ministersko življenje podaljšal za nekaj mesecev.

Shod mladočeških zaupnikov.

Plzenskim Listom« poročajo iz Prage, da se vrši v septembru ondi splošen shod mladočeških zaupnikov, za kateri se delajo že velike priprave. Posvetovanja bodo baje izredne važnosti, ker bo razgovor o taktiki mladočeških poslancev v prihodnjem zasedanju državnega zbora. Poleg tega bo tudi razgovor o eventualnem razpustu državnega zbora in novih volitvah. Gotovi krogi pričakujejo pri tem zborovanju zelo burnih razprav, ker se bo na voditelje z raznih strani pritiskalo, naj odnehajo od obstrukcije in prično delati na vstalev mirnih razmer.

Anarhiški kongres v Parizu.

Po groznem umoru cesarice Elizabete v Genévi se je vsled inicijative nekaterih državnikov kmalu sošla v Rimu protianarhiška konferenca, pri kateri so bile zastopane vse evropske in še nekatere druge države, ki pa je bila tako brezpomembna, da se delegatje niti niso upali objaviti sklenjenih papirnatih resolucij. In sedaj po umoru v Monzi so gotovi diplomatje zopet jeli resno

LISTEK.

O Levčevem „Slovenskem pravopisu“ in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.

(Dalje.)

Gutsmann torej nikakor ne podpira izreke čistega *l*-, ker bi se sicer pisal ta *l* povsod, mariveč ga izpreminja do malih izjem v *u* ravno tam, kjer predpisuje tako izreko Levčev pravopis. Res je sicer Gutsmann v predgovoru povedal, da se sme vsakdo v takih primerih posluževati „nach der Mundart fast aller andern slavischen Völker des *l*“, toda „fast alle andern slavischen Völker“ govore *l*; ker je vedel tudi on, da se kakor med Korošci tudi med Slovaki včasih govori za (navadni, trdi) *l* (to je *l*) tudi *u*, *v*: *bou*, *znau*, *miuá*, *zuato*, *huava*, *nosiva*, *mvadý* (Pastrnek, Beiträge zur Lautl. der slovakischen Sprache in Ungarn 140), za kar govore drugi Slovaki *l*, zato je dopustil *l*, mené, da je iste vrednosti, kakor *l*. Glavni boj, ki ga je on bil gledé izrekanja *l*-, je obrnjen zoper pisavo *kobiva*, *nosiva*; torej stoji on na istem stališču, kakor Hipolit in Pohlin; izreko končnega in predsoglasniškega *l*-a (n. p. on piše mouzhim, mousem, touzhem itd.) pa je tudi on sprejel za pravilno, dasi bi bil rad pisal *l*; bal se je le, da se ne bi potem po njegovem pravopisnem načelu — „čisti“ srednji *l* tudi izrekal.

Kako more g. K. besede Kopitarjeve na str. XLIV.: „Der Kärntnerische Missionar Gutsmann (1777), der zwar

wenig, aber doch nichts falsches sagt, und der Untersteirer Sellenko, der unter aller Kritik ist, haben windische Grammatiken geschrieben“ nanašati na Gutsmannove nazore o izrekanju in pisanju *l*-, mi je nedoumno; vrhu tega je moral gospod K. tudi ta citat pokvariti tako-le: „Der kärntnerische Missionar Gutsmann sagt zwar nichts neues — aber auch nichts falsches!“ —

Neverojetno je, kako je gospod K. za svoje nazore „prepariral“ Kopitarja, češ, če tega velikana pridobimo za izrekanje „čistega“ *l*-, potem nam je pravda dobljena. Pobral je nekaj stavkov iz Kopitarjeve slovnice, izprevrgel jih, kakor se mu je potrebno zdelo, napačno citiral stran in zmagoslavno napisal to-le:

„Drugi (!) priča naša je slavni jezikoznanec in veleum Jernej Kopitar, ki piše v svoji slovnici l. 1808. na str. 130 (!): „Schreibe, wie du sprichst, wäre eine Regel, die wir aufgeben müssen; denn es handelt sich nur darum, statt *l* ein *v* einzustellen, auch der Vocal, der dem *l* vorangeht, wird nicht so gesprochen. Darüber gebe es eine Menge Regeln und Ausnahmen ohne Ende, die, wenn das *l* beibehalten wird, alle entbehrlich sind.“ Temu možu, kateremu bi pač „spakovanja“ ne smeli očitati, velja pravilo: „Govori, kakor pišeš, če pišeš književno pravilno!“ —

Zastonj iščeš v Kopitarjevi slovnici takega pravila. Ne najdeš ga niti na str. 130. niti kje drugod v njegovi slovnici. Pa tudi v tej podvrženi obliki bi besede ne pomenjale, kar hoče iz njih izluščiti g. K. „Denn es handelt sich nur darum, statt *l* ein *v* einzustellen“ pomenja vendar ravno nasprotno, kakor kar uči g. K. Tudi uči Kopitar o *l*-u na str. 179. to-le:

„Naš glas *l* je *l* drugih jezikov. Ako prihaja za njim *j*, se *l* omehča kakor v besedi *semlija*, *ključ*, *kljun*, *mölj*.“

Potem pa pravi v opomnji: „Die männliche Flexionsendung der Participiorum perf. act. ist der einzige Fall, wo wir das *l* zwar schreiben, aber ein *v* sprechen.“ K tej trditvi, ki je očitvidno spisana v naglici, ker navaja pozneje v pravilu za branje on sam tudi samostavnike in pridevnike: *detal*, *prijatelj*, *vesel*, *gnil*, v katerih se *l* izgovarja prav tako, kakor v moških participijih, pristavlja pod črto opomnjo, da šteje druge *v* za *l* v gorenjsčini za nelepoglasne, toda „Die Participia spricht kein Krainer per *-l*, wenigstens nicht per *-l* purum.“ Nato skuša razjasniti, kako smo prišli do pisave *l*, ter piše (v prvih vrstah, kakor smo videli, gotovo deloma napak) tako-le:

„Unsere ersten Schreibmeister“) haben in diesem Falle das *l* theils aus der oben Seite 123 von Pagloviz angegebenen Ursache“), theils weil sie nicht allein für Krainer, sondern auch für Kroaten“), die das reine *l* sprechen, zu schreiben glaubten, gebraucht, und ein Blick auf die oben Seite 149 angeführte Probe“) zeugt uns, dass es rathsamer sey, diese uns mehr irrende, und das Studium unsrer Grammatik uns selbst, bey weitem mehr noch aber den übrigen Mit Slaven, ungemein erleichternde, kleine Abweichung von dem übrigens freylich auch herrlichen Grundgesetze: Schreibe wie

“) t. j. protestantovski pisatelji.

“) Antiquus tamen, et in omnibus usque modo publicatis Evangeliorum editionibus observatus tenor scribendi per *al*, *el*, v. g. *dial*, *shivil*, *vmerl*, etiam in hac editione ex jussu Majorum retineri debuit, et merito, quia tum ob sua derivativa formanda genus foemininum, et numerum pluralem, v. g. *diala*, *diali*; *shivela*, *shiveli*; *vmerla*, *vmerli* retineri debuit, tum quia inconveniens visum fuit, novitatem contra receptum antiquorum morem introducere etc.

“) t. j. kajkavce.

“) t. j. iz evangelijev l. 1777., (ki pišejo *shov*, *paduv*, *usdignuv*, *rekuv* ... poleg *videl*, *ugledal*, *hodil*, *util*, *usel*) in iz Japljevega Svetega pisma 1784.

misli na zopetni sestanek protianarhiškega sveta. Prva je bila Španija, ki je sedaj sprožila to misel. Toda predno se je v tem oziru ukrenilo kaj nadaljnega, je že izšel v Parizu oklic, ki vabi vse anarhiste sveta k anarhiškemu kongresu. Oklic je sestavljen v petih jezikih in sestoji iz tako hujskajočega, naravnost krvavega besedila, da ga niti površno v izveščku ni varno objaviti. — Ne vemo ali bi se bolj čudili predrznosti anarhistov, ki si upajo že sedaj vabiti na anarhiški shod v Pariz, kjer se je izvršil ravno kar napad na perzijskega šaha, ali pa zaspasnosti in počasnosti evropskih vlad, ki miže na vsa očesa navzlic tako predrznemu postopanju anarhiške zveze.

Perzijski šah in Angleži. Neizmerno je angleške oficijozne kroge zbolela vest, da perzijski šah ne obišče Anglije. Na ta obisk so stavili Angleži velike nade, ker spominjajo se še dogodkov zadnjega časa, ko jim je ruska politika ravno ozir Perzije provzročila toliko bridkih ur. S svojimi koraki je Rusija v zadnjem času na trgovinsko-političnem polju toliko storila v tem delu azijske zemlje, da je Angleži brzkone naravnim potom ne bodo mogli nikdar dohiteti. Sedaj pa se je Angležem nudila ugodna prilika. Šah bi bil stopil na angleška tla, udal bi se bil malemu pritisku in vse bi bilo popravljeno. A šaha ne bo, bil pa je v Petrogradu. Za izgovor je šahu prav dobro došla smrt vojvode saško-koburskega.

Pruski general grof Waldersee — **vrhovni poveljnik v Kini.** Malone celo Evropo je včeraj presenetila vest, da so zastopniki velesil imenovali pruskega generala grofa Alfreda Waldersee vrhovnim poveljnikom mednarodnih čet v vzhodni Aziji. Listi pravijo, da je to imenovanje neposredni vspeh dogovora nemškega državnega tajnika Bülowa z ruskim in angleškim poslanikom. Iz kakih razlogov se je v tem vprašanju udala Rusija, ki jej po vsej pravici pripada prvenstvo, dosedaj ni pojasnjeno, kakor tudi ne, zakaj so oblastni Angleži izpustili iz rok vodivno ulogo, katero so si pri prvem poskusu prisvojili kar sami. Zmagala je pač prekanjenost nemške vlade, merodajen pa je bil brzkone umor poslanika barona Kettelerja. O grofu Waldersee pravijo, da je izmed vseh generalov v Kini najsposobnejši. Odičen z lavorikami iz vojsk na Češkem in Francoskem je mož ob enem več državnik in diplomat, in se obče pričakuje, da bo kos težavnim nalogi. Listi sicer priznavajo, da je imela izpočetka Rusija največ upanja na vrhovno poveljstvo, toda ustavljali so se ji odločno Angleži, tem pa zopet Rusi in tako so prišli v poštev le še Nemci in Francozi, med katerimi je pa kmalu prišlo do sporazumljenja.

Položaj angleških vojakov v Južni Afriki je nad vse kritičen. Posebno je pa vojaštvo posamnih oddelkov v tako obupnem stanju, da se pač ne more nihče ču-

dit, ako se spuste v beg pred najmanjšo bursko sapico ali pa se raje takoj udajo, da jim ni treba sodelovati pri nadaljnjih naporih akcijah. Posebno velja to o četah generala Rundle, ki mora skrbeti za zvezo med Winburgom in mejo basutske dežele. Vojni dopisnik »Daily News« Hales je dopisal svojemu listu nastopno žalostno sliko o položaju: Vojaki morajo pretrpeti največje pomanjkanje. Mnogi pešci so tako slabi, da se morejo komaj gibati pod težo vojaških bremen. Suhi in bledi, utrujeni in brezdušni stopajo za svojimi tovariši. Kolena se jim tresejo, roke jim omahujejo vsled popolne oslabelosti. Lakota in žeja jih muči poleg nebrojnih vojnih nepravil. In vendar so vojna skladišča v Kapstadtu, Port-Elisabeth in East London prenapolnjena najrazličnejših krepilnih živil, ki bi zadostovala za vso veliko angleško armado. Tu leže in plesnijo zaloge, vojak na bojišču pa strada, in sicer samo radi tega, ker se angleški poveljniki boje, da bi jim Buri ne ugrabili živeža, ako bi ga vozili seboj več nego ga potrebujejo častniki in konji. Tako sestradi vojak je prisiljen ropati pri raznih farmovcih. Kdo bi se torej čudil, da so v takih okolištinah prenapolnjene razne bolnice, da bolezen zahteva primeroma več žrtv, kakor vojska sama. In vendar še danes ni upanja, da se vojska kaj kmalu konča. V dveh dneh poteče deset mesecev, odkar so počile prve puške na južno-afriških tleh.

XII. skupščina „Zaveze učiteljskih društev“ v Mariboru.

(Izv. poročilo.)

Letos je imela »Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev« svojo skupščino v Narodnem domu v Mariboru. Včeraj 8. avgusta zvečer ob 8. uri je bila seja delegacij. Delegacije so prišli skoro polnoštevno. Vseh navzočih je okoli 100.

Predsednik gospod Jelenc pozdravi delegate: Slavna delegacija: Zbrali smo se v teh lepih prostorih, da vam poroča odbor o naporih »Zaveze« za napredek in svobodo učiteljskega stanu. Dovolite, da vam navedem najmarkantnejše dogodke od lanskega zborovanja v Gorici do danes. Ko smo lani v Gorici glasno izpovedali, kaj smo in kaj hočemo, zagnal se je v nas klerikalni zmaj, nas zmerjal, nas psoval, nekateri listi so padli tako nizko v tem boju, da nas niti razžaliti ne morejo več. (Viharno odobravanje.)

Toda šli smo naprej in ne umaknemo se. (Tako je!) Naj pridejo tudi vsi klerikalci nad nas, naši »dimniki« se ne bodo podrli. (Živio Dimnik!) Ne smejo nas meriti z zavednostjo onih, ki korakajo v njihovih vrstah. Tudi nekaterim Istranom ni bil naš nastop po volji, toda upamo, da je sedaj vse poravnano.

Zbrali ste se tukaj, da slišite o delovanju »Zavezinega« odbora. Zavezina društva

bi morala biti v vedni zvezi med seboj, a žal, mnogo jih ne razume svoje naloge. Potrebna nam je temeljita organizacija. Ako čitam vsoporede drugih učiteljskih skupščin, se nahaja tam tudi pedagogičnih razprav, resolucij. Tega pri nas ni! (Pač pa polno napadov na klerikalnega zmaja. Op. ured.) Zato pozivljam vse, da začnemo tudi v tem oziru delati. V tem smislu pozdravljam slavne delegate.

Zapisnikarjem se imenujeta gg. Petriček in Berginc.

Tajnik Česnik prebere najprej imena delegatov. Na to reče: Slavni zbor! Najbolj pridna so štajerska učiteljska društva, ta se najbolj gibljejo. V društvih, priklopljenih »Zavezi«, je čez 1300 udov. Društva so imela 54 zborovanj in predavanj. O lanskem skupščini je zagnalo nasprotno častništvo grozen krik, ker smo izvolili Hribarja in dr. Tavčarja častnima udoma. (Živio!)

Mi smo se s tem postavili na jasno stališče, kakor je treba možem. Popotnik ni v milosti pri klerikalcih, ker jim dela konkurenco. »Učit. Tov.« je našel hudega konkurenta v »Slov. Učit.«. Neka stranka je uprizorila strastno agitacijo proti »Tovarišu«. »Vrtec« ni zadostoval, zato se je ustanovil »Zvonček«. Vsi ti listi se pošiljajo brezplačno učiteljskim, da se pripravijo na svobodno mišljenje. Gabršček, naš prijatelj, bo zopet začel izdajati mladinsko knjižnico. Istrska društva so protestirala, da se v »Učit. Tov.« napada istrska duhovščina. Mi nismo nasprotniki duhovščine, ampak le one duhovščine, ki hoče iz nas imeti hlapce, sužnje. (Viharno odobravanje.)

Sklenem, da bi hodila »Zaveza« po poti omike in svobode, da bi nastopala trezno, a odločno, in dobili si bomo med nami prijatelje, med nasprotniki respekt. (Odobr.)

Istrski učitelj g. Dobrovič se veseli izjave, ki jo je dal tajnik. S tem se je gotovo oni napominani konflikt ublažil.

Potem je g. Črnagoj poročal o računu, ki kaže prebitek.

Nadalje se poroča o listih in o muzeju. »Tovariš« ima 760 naročnikov, »Popotnik« 674, »Zvonček« 809.

G. učitelj Strmšek: Hvala Bogu, da izhaja »Zvonček«, ki ustreza nam, ki ga imamo mi v rokah.

Kje bo drugo leto skupščina, to bo doletel uprani odbor.

O razširjanju učiteljskih listov na Koroškem meni g. Strmšek, da to ne gre. To bi bilo politično. Vsi drugi so nasproti Strmšku in vsprejme se predlog, da se širijo učiteljski listi in da se ustanovi za Koroško slovensko učiteljsko društvo.

Štajerski učitelji se bodo dne 9. ob 1/9. uri pogovarjali o tesnejši organizaciji.

Nazadnje se izvoli predsednikom Jelenc, ki prevzame predsedstvo. Tudi tajnik in blagajnik se izvolita, kakor prejšnje leto.

Nato se sklene zborovanje, odborniki se bodo volili jutri, ker je danes bilo zborovanje že nesklepčno.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. avgusta.

Nova zašunica — Slovencem. Z Dunaja se nam poroča: Državni pravdnik v Celju, Karol Ekl, je imenovan od pravosodnega ministra svetnikom dež. sodišča v Celju; po vrhu je dobil naslov in značaj višjesodnega svetnika. Pravdnikom je imenovan dosednji namestnik dr. Emanuel Bayer in državnega pravdnika namestnik v Ljubnem dr. Adolf Boschek je premeščen v Celje. Okrajni sodnik v Slov. Gradcu Ferd. Sokol pl. Reno je premeščen v Celje. Ta imenovanja so v kratkem druga gorka zašunica slovenskemu narodu in njegovim zastopnikom v drž. zboru, ki so vse poskusili pri merodajnih osebah na Dunaju, da bi preprečili namene grofa Gleispacha. No, Wolf se lahko na glas reži, graška teta in njen netjak pa v pest smejeta. Gospodje poslanci, ali še verujete lepim besedam?

Tri javne ljudske shode priredi katoliška narodna stranka prihodnjo nedeljo: V Črnem vrhu nad Idrijo, v Radečah pri Zidanem mostu in na Blokah. Na teh shodih se bodo razpravljale naše gospodarske in politične razmere.

Šmartino v nevarnosti. Pod tem naslovom je v soboto »Slov. Narod« trdil, da sta se dve vezi nove cerkve v Šmartinem pri Litiji pretrgali, da se je zid nagnil in da preti velika nevarnost. Včeraj je zopet poročal, da so v zidovju levega stolpa nastale nevarne pike in da se je stolp nekoliko nagnil od cerkve. Sinoči ob pozni uri pa smo prejeli iz Litije naslednjo brzojavko: »Vsled govorjenja in zlobnega poročila v sobotnem »Slov. Narodu« se je danes vršil c. kr. komisijski ogled. Komisija je prav natanko preiskala našo novo župnijsko cerkev v Šmartinem in ni našla nobene napake, nobene razpoke, ne najmanjše nevarnosti. Stavbeni odbora.

Slomšekova slavnost v Kamniku in Hrvti. V kamniškem kopališču je sedaj več hrvatskih gostov, ki so brzojavno pozdravili Slomšekovo slavnost in v prijazni Šmarci pa se z nekaterimi Slovenci iz Kamnika združili v duhu s slavlci na Ponikvi. Pri tej priliki je g. Mihovil Meštrovič v navdušenem govoru proslavljal velikana Slomška in naglašal hrvatsko-slovensko slogo. Profesor dr. Orel je nazdravil slogi Hrvatov in Slovencev, g. Skopinič Slovincem, g. Hudoba iz Senja biskupu Strossmayerju. Nabrali so tudi 18 kron za družbo sv. Cirila in Metoda.

Zborovanje krške osrednje posojilnice. Iz Maribora se nam poroča: Včeraj se je tukaj vršilo zborovanje krške osrednje posojilnice. Bilo je navzočih okoli 16 udeležnikov. Predsednik gosp. Lapajne pozdravi

du sprichst beyzubehalten; denn es handelt sich nicht allein darum, statt *l* ein *v* zu schreiben, auch der Vocal, der dem *l* vorangeht, wird nicht so gesprochen, wie er da steht; darüber gäbe es denn wieder Regeln und Ausnahmen ohne Ende, die, wenn das *l* beibehalten wird, alle entbehrlich sind.“

Tukaj torej pravi Kopitar: Dasi se pri participijih končni *l* izgovarja kakor *v*, je vendar po starem pisati *l*, četudi s tem prestopimo načelo »Piši kakor govoriš«; torej pišimo *l*, govorimo pa *v*. To je tembolj treba, ker je tudi izgovor samoglasnika pred *l*-om, oziroma *v*-jem različen. Pod črto pa pristavlja opomnjo:

„Zwar den Dalmatinern war das: Schreib, wie du sprichst, heiliger als jede andere Rücksicht, und sie schreiben dem zu Folge *jelam vidio, jelam imao*, ich, Mann, habe gesehen, gehabt, wenn sie auch in *jelam vidila, imalla*, ich, Weib, habe gesehen, gehabt, das *l* haben, wie wir. So schreiben sie auch *dio* Theil, wiewohl sie im Genitiv *dila* sagen. Demzufolge müssten wir auch *im vidio, imov, dev*, u. s. w. schreiben. Der Oberkriener käme damit schon leichter zu recht, denn er spricht *im vidue, im vidua, dev, deva* u. s. w.; aber wie würde es dann um die Annäherung der Slavischen Dialekte stehen?“

Iz navedenega je razvidno, da je g. K. podvrgel Kopitarju načelo »Govori, kakor pišeš, če pišeš književno pravilno«, katerega se je pač držal fonetično pišoč Gutsman. Da Kopitar ni učil, da je končni *l* izrekati kakor *l*, to dokazujejo najbolj njegova pravila, kako ga je brati:

„Folgende Bemerkung kann, mit wenigen Abänderungen als Haupt-Leseregel für das End-*l* (torej ne samo pri participijih!) gelten:

a) *al* lautet wie *ov*, z. B. *détal* Baumspecht, *im píal, pléal, ikálal, ravnál, ropotál* lies *detov, píov, pléov, ikakov, rovnóv, ropotóv*. Ausgenommen die Monosyllaba und ihre Composita, z. B. *im dal, im ípal, im le bal; im proddl, saipdl*, lies *dav, ípav, bav, proddv, saipdv*, — *im thal* (ich bin gegangen) soll *thel* heißen und gehört nicht hierher, sondern zu dem folgenden.

b) Das tonlose und das geschärfte *el, il* lauten wie *uv*; z. B. *priatel* (Freund), *im vidil, im terpel*, lies *priatuv* oder *priatv, viduv, terpúv*.

c) Das gedehnte *el* und *il* hingegen lassen nur statt *l* ein *v*, das *e* und *i* aber ganz bestimmt hören, z. B. *velél, gníl* (froh, verfault); *im vsél, vushíl* lies *velév, gnív, vsév, vushév*. Ausgenommen *im imel* ich habe gehabt, welches *imov* lautet, nach der Analogie derer in *al*, zu denen es sonst gehört ...“

Iz navedenega pravila za branje razvidi vsak, da more samo ponarejavec trditi, da uči Kopitar izrekati končni *l* kakor srednji *l*; to mu podtikati, je predrzna smelost pisatelja »lepega članka« v »Slovenki«. Da je Kopitar dobro vedel, kateri *l* se na koncu govori kot *l*, je pokazal na str. 181. v točki d), kjer opominja, da je za tako izrekani *l* pisati: *lj kokalj, kralj* ... in da je taka izreka navadna v Dolenjcih. Med besedami na *l* se edina beseda *spol* 'Geschlecht' izreka s čistim *l* tudi na Gorenjskem.

Gorenjec Kopitar se v izrekanju končnega *l*-a torej ni ločil od Pohlina in Gutsmanja; kakor Korošec Gutsman, tako se je Gorenjec Kopitar otrešel samo izgovora *kobiva, Špeva*. Kar se tiče Kopitarjevega nauka o izgovoru samoglasnikov pred končnim *l*-om, o tem bomo govorili še pozneje. —

Tudi Valentin Vodnik mora pomagati gospodu K. zagovarjati elanje na koncu besed. Ta piše v »Slovenki« str. 399. tako-le:

„Blagi Kopitarjev sodenik, čestitljivi Valentin Vodnik, bodi nam tretja priča. Poslušajmo, kaj nam on veleva v svoji slovnici l. 1811. na strani 5! Mi učeniki pa jim berimo v šoli in veljavno brati tako, kakor ima glas vsaka črka sama na sebi, da jih bodo vedeli pisati in da se ob jednom lepega jezika in pravopisnosti navadijo. — Menim, da je govoril dovolj jasno. On pa ni samo pesnik, pisatelj, marveč tudi vesten učitelj in govornik.“

Jaz nimam pri roki Vodnikove slovnice, vendar dvomim, da je Vodnik pisal to na strani 5. slovnice; te besede nahajamo, kakor je razvidno iz Wiesthalerjeve izdaje Vodnikovih izbranih spisov mariveč v predgovoru; tam tudi ni besed »ob jednom lepega jezika«, katere je pač priteknil g. K. sam; tudi se tam govori o »pravopisnosti« in ne »pravopisnosti«. Ker je g. K. že sprejel to mesto iz Vodnika, bi se bil moral prašati, kako je je umeti. Da ga ni umeti tako, kakor trdi on, v to nam je najboljši dokaz drugo mesto v istem predgovoru, kjer piše ravno o izrekanju *l*-a Vodnik to-le:

„7. *Vupal, vpil* pišemo z *l*, zato, ki dalje pravimo: *vupali, vpili* smo; tudi zato, ki po več krajih ta *l* izrekajo al samo čisto, al z' jezikom zavalčnim. Pomôta bi bila pisati *vpov*, temoč boljše bi bilo: *vupav, vpiv*.“

Vodnik piše torej *l* samo z ozirom na etimologijo, in zato, ker nekateri izgovarjajo *l* in *l*, ne pravi pa, da je končni *l* tudi izrekati kakor *l*; prava izreka mu je le *v* in za njo je pripravljen celo popustiti historični *l*, kakor opaža dobro Škrabec, ki po pravici misli, da Vodnik pri besedah, katere navaja g. K., sploh še misli ni na *l*.

Te nauke, katere skuša g. K. podpreti z brezvestno popačenimi citati, je že pred devetnajstimi leti širila »Edinost« z dne 25. maja 1881. l. v dopisu iz sežanskega okraja, v katerem poroča, da so primorski učitelji z 1/2, večino sklenili, vpeljati v šole novo izrekanje. Tudi tam se skuša novi nauk podpreti z enako polomljenimi citati; prim. »Cvetje z vertov sv. Frančiška« III. 5; v koliko je »lep članek« gospoda K. sicer predelan za »Slovenko« po tem dopisu, ne morem povedati, ker nimam tiste »Edinosti« pri roki.

(Dalje sledi.)

zborovalce, tajnik celjske zveze g. Jošt pa prečita resolucije, ki so bile nasvetovalne vsebine. Predsednik naglašja, da je treba rešiti vprašanje, ali naj se centrala premesti v Celje. G. dr. Sernec odgovarja, da Celje ne more sprejeti centrale s takimi pravili, kakor jih ima sedaj. Sicer pa celjska posojilnica opravlja posel centrale. G. Lapajne meni, da bi bilo potrebno v Celji ustanoviti centralo. Kar imajo Kranjci, morajo imeti tudi Štajerci. Ker se nihče več ne oglasi, predsednik zaključi zborovanje. Na mesto g. Bezljaja je bil v načelstvo izvoljen gosp. dr. Romih.

S potovanja. Turin, 6. avg. Lahi žalujejo za svojim kraljem. Obešene so zeleno-belo-rudeče zastave z neznatnim »florom« ob vrhu. Po ulicah se bero napisi »Lutto nazionale«, iz restavracij pa se glase godci. Iz Milana ava se peljala po progi Magenta-Novara Vercelli v Turin. To mesto ima večinom nove hiše, silno dolge ravne ulice, mnogo elektriških tramvajev, kamenit most čez reko Pad, star grad itd. Očitni spominki narodnih junakov (Garibaldi in drugih) imajo neki agrisiven značaj. Kočije so krite z belimi platnenimi strehnicami kot baldahini, mule vprežene v dvokolesnih vozičkih, na trgih spe ljudje, zmučeni po vročini. V senci 25° C. Najbolj gibčni so raznaševalci časopisov.

Vbogi slovenski otroci! Iz Brežic se nam poroča: Dne 4. avgusta t. l. se je vršila na Vidmu učiteljska konferenca za naš okraj. Obravnavalo se je tudi vprašanje, v katerem šolskem letu naj se začnejo podučevati otroci v blaženi nemščini. Ostrmeli smo, ko smo čuli poročilo o tem poduku v ljudski šoli na Bizeljskem. Nemški učitelji na Bizeljskem -- 2 učitelja in 2 učiteljici -- mučijo nežne slovenske otročiče z nemškimi besedami že v prvem šolskem letu! Za Boga: ali meji Bizeljsko morda s Prusijo?! Morda mislijo tamošnji mučitelji mladine: slovenski otroci ne bi razumeli sosednih Hrvatov, če se ne naučijo tujega -- nemškega jezika. Gospodje mladino! ljubite bizeljski: ali bi ne kazalo, da bizeljsko deco podučujete rajše v mažarskem jeziku? Ker vam mrzi slovenščina, ste brez dvoma tudi nasprotniki sosedne hrvaščine. Po Vaših mislih so pa itak Mažari pravi gospodje na Hrvatskem. Prikupili se bote brez dvoma v Pešti, kakor pripoznavajo že zdaj velike Vaše zasluge v Berlinu, če v bodoče podučujete otroke v nemščini in mažarsčini. Vprašali bi pa: ali v krajini šolski svet na Bizeljskem za to trinoštvo, katero uganja tamošnje učiteljstvo v šoli? Bi ne kazalo, da začnete Bizeljčani pred celim svetom protestirati zoper tako početje?

Z Vidma pri Savi se nam naznanja: To ča v našem okraju ni napravila izvenzemski nekatera manjša okrožja, posebne škode. Sadja bo prav mnogo lepega in žlahtnega. Čudno, da prihaja tako malo svinjskih kupcev v naš kraj, kjer je toliko svinj po jako nizki ceni na prodaj.

Pri romarski cerkvi sv. Jošta nad Kranjem je od 1. t. m. zopet za stalno nameščen duhovnik. Ob delavnikih je sv. maša ob 6. uri, jeseni pa ob 7. uri, ob nedeljah in praznikih je sv. maša s pridigo zjutraj ob 6., 5. nedeljo po veliki noči, nedeljo po Velikem Šmarnu, in kvaterno nedeljo jeseni pa tudi ob 9. uri. Popoldne ob 2. uri kršč. nauk in litanije. O sobotah zvečer, kadar pride več romarjev, je tudi pridiga in litanije.

Velik požar. Včeraj smo mej brzojavkami sporočili o vel. požaru v Ostrožnem pri Celju. Pogorelo je, kakor se nam poroča danes, šest poslopij in ima posestnik Franc Velenšek škode 14.000 K in Pikl 2000 K. Zažgali so otroci.

Ljubljanske novice. Strela v Ljubljani. Danes po noči je treščilo na Erjavčevi cesti v vilo Ljudovika Zeschkota. Strela je odbila dva vrha dimnika, razbila je mnogo opeke na strehi. Pod streho je naredila veliko luknjo. V vili je bil samo hišnik. -- Berač tat. Berač Jože Mazi, ki je nedavno pri O. Dolencu ukradel utež, prišel je včeraj na Predovičevo dvorišče, kjer je vohal okolu vozov. Ker ni dobil pod prste nič mastnega, zadovoljil se je z vozno verigo posestnika Avseca iz Zg. Kašlja, a ko se je Mazi z verigo hotel zmazati, zalotili so ga. Mazi je moral nesti s policajem verigo

na sodišče. -- »Pridi na kokoš na Golovec!«, to prijazno vabilo je dobil mešarski pomočnik Alojzij Koprivo v Gruberjevih ulicah. Koprivo je debelo gledal, ko nečno pa je zvedel, da mu je nekdo iz drvarnice ukradl kokoš, vredno 2 kroni. Neznat je bil tako ljubeznjiv, da je Koprivo povabil na pojedino. Na Golovcu se je včeraj res nekaj kadilo in otroci pripovedujejo, da sta bila ondi dva mlada človeka, ki sta pekla jedno kokoš, tudi jednega zajca sta zadušila, ker so ondi našli kožo. -- Trčnila sta včeraj z vozovoma prevoznik Milan Pukelstein, ki je vozil po Marije Terezije cesti, in posestnik Jernej Gubanc, ki je privozil s »figabirtovega« dvorišča. Prevoznikov voz je močno poškodovan. -- Vojak zgrudil se je včeraj ob 1/9. uri zvečer na Fran Jožefovi cesti. Obležal je nezavesten. Bil je vojak 27. pešpolka. Dva sanitetna vojaka sta ga odnesla v vojaško bolnico.

Službi okrajnih zdravnikov sta razpisani v Celju in Velenju.

Konjska dirka bode dne 16. sept. popoldne ob 1/4. uri v Št. Jerneju.

Umrli je v ponedeljek Petar Marković, ravnatelj zagrebške gimnazije in hrvatski pisatelj, star 45 let.

V Zagorju je bil načelnikom zdravstvenega okrožja izvoljen A. Merva, župan na Vačah, namestnikom T. Koprivec iz Zagorja.

Poročila iz kopališč. V Kamniku je bilo letos do 1. avgusta 260 gostov, v rogaški Slatini do 5. avgusta 1430 strank z 2130 osebami, na Doberni pri Celju do 26. julija 447 strank z 907 osebami, v Laških toplicah do 29. julija 207 strank s 578 osebami, v Krapini do 1. avgusta 1172 strank s 1914 osebami. Tudi v dolenskih Toplicah je letos precej gostov.

Demonstracije v Trstu povodom smrti italijanskega kralja presegajo že vse meje avstrijske potrpežljivosti. Vse, kar je prav. A kar se godi, je že izzivanje, terorizem pod krinko sožalja. Tako je neko najeto človeče na Aquedottu rotilo staro ženico, da naj razobesi črno zastavo. Žena se brani rekoč: »Jaz imam svojega kralja na Dunaji, a ta je še živ.« A odposlanec signorov se zadere nad ženico: »Ali ne veste, da ste v Italiji in jeste italijanski kruh?!« -- Izvoščeki so baje dobili povelje, da morajo danes na svojih vozovih imeti znamenja sožalja. -- Magistratna klika po šolah in občinskih hišah tržaške okolice razobeša dolge črne zastave iz tkanine. A slavna vlada vse to mirno gleda. Ali Primorje ni več v Avstriji?

Na parniku v Devin se popeljejo dne 2. septembra tržaška slovenska društva »Kolo«, »Sokol« in »Slava«. Najet je Lloydov parnik za 700--800 oseb in mnogoštevilna godba.

V mestni ljudski kopelji se je od 28. julija do 4. avgusta t. l. oddalo vsega skupaj 1180 kopel in sicer: (za moške 840 pršnih 638 kadnih 202), za ženske 340 (pršnih 130, kadnih 210.)

Premeteno sleparijo je izvršil v Gradcu bivši železniški uslužbenec Jožef Knafel, ki je svoj čas bil policist. Šel je v čakalnico štajarske hranilnice ter se vedel kakor hranilnični sluga. Dobil je v pest nekega kmečkega fanta, ki je čakal, da odda v hranilnico 290 K. Knafel je stopil k njemu in mu rekel, da mu lahko on odda. Fant je bil nad prijaznostjo »hranilničnega sluga« vzradošen, ker mu je »sluga« hitro na neki listek zapisal pobotnico. Knafel je seve hitro zginil z denarjem, ko je oddal pobotnico. Na isti način je Knafel osleparil pred dnevi nekega drvarja. Včeraj je Knafel zopet prišel v hranilnico na »lov«, a bil je aretovan. Knafel je bil tako pameten, da se je pri aretovanju delal neumnega.

Molitev kraljice Margarite, katero je potrdil sv. oče in ki se deli po Italiji v spomin umorjenemu kralju, se glasi: »O Gospod! Na tej zemlji je delal le dobro, nikogar ni sovražil, odpustil je vedno onim, ki so mu storili kaj žalega, do zadnjega svojega trenutka in diha posvečeval je življenje domovini, hotel je izpolniti svoje zvanje. Za dela dobrote in pravice, ki razsvetlujejo njegovo življenje, zgubil je svojo kri iz treh ran. Milostni in pravični Gospod! Vzemi ga v svoje roke in daj mu večni pokoj!«

O umoru laškega kralja listi še vedno prinašajo razne posameznosti. Sedaj se poroča, da je kralj po napadu Acciaritovem nosil vedno oklepno srajco od finega jekla. V Monzi je to srajco odložil, češ, da je v Monzi mej svojimi. Preiskava proti Bresciju je končana. Bresci ne taji nobenih stvari in je celo povedal, kako se je stvorila zarota, in naznanil je tudi nekatere svoje sokrivce pod pogojem, da ga oprostite nasilnega jopiča. Njegov brat čevljar in svak sta bila z njim v zvezi. Neki Malatesta je bil duša vse zarote. Iz Lipskega se poroča, da so policisti v Lenešu zalotili skriven stanek anarhistov iz vseh večjih nemških mest. V Terni na Laškem so anarhisti zaklali nekega policaja. Pet anarhistov so ondi zaprli. V Zagrebu se je v zaporu obesil aretovan anarhist Cividini.

Društva.

(Narodna čitalnica v Št. Vidu nad Ljubljano) šteje, kakor se nam poroča, v tekočem poslovnem letu 140 članov in je najbrže prva izmed čitalnic na deželi. V nedeljo, dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne se člani skupno slikajo. Sestanek v društvenih prostorih. Na to se osobito ljubljanski udje opozarjajo.

(Narodna čitalnica v Kamniku) priredi v nedeljo dne 12. avgusta 1900 veselico v korist Prešernovemu spomeniku. -- Vspored. 1. Slavnostni govor. 2. Deklamacija: »Turjaška Rozamunda«, dr. Fr. Prešeren. 3. Dve tašči. Veseloigra v enem dejanji. Posl. A. Benkovič. 4. Sodeluje slavna mestna godba. -- Mej 1. in 2. točko »Mornar«, iz prijaznosti poje g. Vrabl, spremlja g. Benisek. -- Začetek ob pol 9. uri zvečer. -- Ustopena za ude 50 vin., za neude 1 K. -- Preplačila se hvaležno sprejemajo. -- K tej veselici vabi častite ude in goste najljubnejše odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Maribor, 9. avgusta. Pri današnji glavni učiteljski skupščini je bilo navzočih 300 oseb. Jelenec naglašja, da hočejo učitelji zbrani v »Zvezi«, svobodno šolo, svobodno učiteljstvo. Učitelji so narodni, a proti vsaki zvezi s klerikalci. Spominjal se je 70letnice cesarjeve, pozdravil navzoča dr. Tavčarja in Hribarja. (Burno odobravanje junogovcev.) Ravnatelj Schreiner je predaval o Slomškemu kot pedagogu. Junogovci so bili tiho in poparjeni. Schreinerjeva izvajanja krasna. Strmšek je izjavil, da duhovne vaje so ponižanje učiteljstva. Kosi je nasproti omenil, da svobodna šola pač mora dati prostost učit. v verskem oziru, torej mora biti prosta udeležitev pri duh. vajah. Mrmrnanje pri junogovcih. Češnik strastno govoril. Dejal je, da se učiteljstvo pridružuje le tisti stranki, ki je vsprejela učiteljske zahteve v svoj program. To je narodna napredna stranka na Kranjskem (Višnikar!), in ker duhovščina tudi po drugih deželah ni vsprejela teh zahtev v svoj program, zato so učitelji nasprotniki duhovščine. Govoril je tudi Gradišnik iz Celja. Proti Dobroviču iz Istre se je slišalo mrmrnanje, ker je povdarjal slogo, ki vlada med duhovščino in učiteljstvom v Istri.

Celovec, 9. avgusta. Dopolnilna volitev za dež. zbor v kmetskem volilnem okraju beljaškem bode 15. sept.

Celovec, 9. avgusta. Mestni zastop je povodom cesarjeve 70 letnice dovolil 10.000 K za zgradbo ubožnice.

Dunaj, 9. avgusta. Po »Hochschul Corr.« dobe v kratkem ženske pristop k medicinskim in farmacevtskim študijam.

Pulj, 9. avgusta. Mornar Alojzij Hiršman se je igral z revolverjem, ki se mu je sprožil. Hiršman je mrtev.

Koper, 9. avg. V včerajšnji seji deželnega zbora je odgovoril vladni zastopnik na interpelacijo glede konfiskacije tržaškega lista »L'Indipendente«, da zadeva ne spada v kompetenco isterskega dež. zbora. Vendar pa izjavlja, da je bil list radi tega zaplenjen, ker je povodom umora Umbertovega izražal sožalje na način, ki ni dopuščen z avstrijskega stališča.

Brno, 9. avgusta. Za mandat dr. Tučka se poganjajo brnski zdravnik

dr. Vesely, grof Vencel Kaunic in župan Konecny. Staročehi še niso postavili kandidata.

Budimpešta, 9. avgusta. Odličnega pristaša ogerske ljudske stranke, škofa Steinerja, je včeraj v Teesu zadela kap.

Budimpešta, 9. avgusta. Podpredsednik magnatske zbornice Szlavy je umrl včeraj v dobi 85 let.

London, 9. avgusta. Zasedanje parlamenta je preloženo za nedoločen čas.

Rim, 9. avg. Kralj Viktor Emanuel in kraljica Helena sta došla včeraj ob 10. uri iz Monze in se podala v Kvirinal. Na kolodvoru so ju pozdravili ministri in zastopniki oblasti.

Rim, 9. avgusta. Truplo Umbertovo je dospelo na kolodvor ob polu 7. uri zjutraj. Tu so bili zbrani kralj Emanuel, italijanski princ, specijelni zastopniki in poslaniki. Vojaštvo in nebrojna množica sta delala špalir. Rakev je počivala na lafeti ter so jo na tej prepeljali v Panteon. Po blagoslovu od strani nadškofa v Genevi se je vršil pogreb ob obilni asistenci.

Rim, 9. avgusta. Pri nastopu prestola bode Viktor Emanuel podelil amnestijo.

Rim, 9. avgusta. Včeraj je bilo v Nazionale nabitih polno anarhiških manifestov z grožnjami, ki se ne morejo izročiti javnosti. Pri lepljenju teh lepakov je bil aretovan neki mlad mož. Po noči so aretovali 35 anarhistov.

Rim, 9. avg. 148 oseb, ki se pišejo Bresci, je prosilo, da smejo izpremeniti ime.

Petrograd, 9. avgusta. Sedanji začasni upravitelj zunanjega ministerstva, grof Lamsdorff je imenovan voditeljem tega ministerstva.

Petrograd, 8. avgusta. Kapitan Kostov je iznašel top, ki strelja 115 kilometrov daleč.

London, 9. avgusta. (C. B.) Roberts brzojavlja iz Pretorije 7. t. m.: Bojim se, da so Buri zajeli vso posadko v Elandsriveru po desetdnevem brezuspešnem odporu. Kitchener zasleduje Deweta.

Vojska na Kitajskem.

V zadnjem času je došlo iz Shanhaja več poročil, ki so precejšnje važnosti, ako se uresničijo. Najprej se poroča, da so se poslaniki v Pekinu naveličali čakati na pomoč iz Tientsina ter so se 2. t. mes. poslužili ugodnosti, ki jim jo je milostno (!) dovolila kitajska vlada. V spremstvu kitajskih vojakov so ostavili Pekin vsi poslaniki in tujci.

Mejnarnodne čete v Tientsinu so se dva dni pozneje tudi odločile za odpotovanje, menda celo nekaj dnij prej, predno so dobile vrhovnega poveljnika v osebi nemškega generala Waldersee. Dne 5. t. m. so se že sprijele s Kitajci pri Pestingu in ga baje tudi vzele. Boja se je udeleževalo tudi 60 moč z ladje »Zenta«.

Dunaj, 9. avg. (C. B.) Zunanje ministerstvo je prejelo brzojavko poslanika Rosthorna iz Pekina z dne 4. t. m. sledeče vsebine: Avstro-ogersko poslaništvo je pogorelo z vsem inventarjem in arhivom 21. junija. Od 20. jun. smo se skupno branili s franc. oddelkom na francoskem poslaništvu, ki pa je bilo kmalu porušeno. Izgube naše so sledeče: Thomann, trije pomorščaki ubiti, Boyneburg in dva druga ranjena, a že iz nevarnosti. Od 16. julija je napad odjenjal. Kitajska vlada nas skuša pregovoriti za odhod v Tientsin, a dosedaj se še nismo udali tej želji.

Dunaj, 9. avg. Poveljnikom »Zenta« mesto Thomana je imenovan kapitan Skala. -- V kratkem odide v Kino torpedo-križarka »Leopard«.

London, 9. avg. (C. B.) »Daily Mail« poroča iz Či-Fu 7. t. m.: Rusi so osvojili in razdejali kitajsko mesto Ni-Čvang.

Haag, 9. avgusta. Vladi je došla sinoči brzojavka Tsung-li-Yamena, oddana včeraj ob 4. uri 45 minut, o kateri se sodi, da je avtentična. V brzojavki se glasi, da je nizozemsko poslaništvo pogorelo 22. junija, ministerski

